

Александър Карапанчев

И да расте островът

Днес в малка България излизат много книги, написани от майстори или калфи на въображението. Сериите, поредиците, библиотеките за този жанр се роят като пчелно семейство напролет и трудно могат да се обозрат наведнъж. Тук са „Фантастика и фентъзи“, „SF трилъър“, „Избрана световна фантастика“, „Меч и магия“, „Галактика“, „Вселена“... Ала какво се оказва? Сред цялата тая изобилна пъстрота за българския автор почти няма място! Той или се скрива под англоезичен псевдоним, или колекционира обещания (които с годините „брадясват“), или просто захвърля мантията на мечтите и облича нещо по-практично в условията на преводния бум.

„Как така?“ – отново ще попита Радичковата жаба. Ето един особено сложен въпрос, с който сега аз няма да се боря. Моята цел е доста по-скромна: с няколко думи да обясня защо създаваме *първата* у нас специализирана поредица за родна фантастика.

Най-напред ще се позова на традицията, завещана ни от предишно-то издателство „Аргус“. Нека вметна, че то е наречено на зоркия великан от старогръцките легенди и е съществувало само през тъй далечната 1922 година. Но макар да има кратък живот, историците го водят като първото в България, посветило се изцяло на нашия любим жанр. Във време, когато Рей Бредбъри и маестро Азимов са ходели прави под масата, именно *то* пуска първите сборници от отечествени фантасти – „Синята хризантема“ на Светослав Минков и „Смърт“ от Владимир Полянов. Мисля, че сенките на току-що споменатите класици (работили активно за „Аргус“ в разни посоки!) ни задължават да продължим тяхното откривателско дело.

По-нататък се сещам за издателския ни девиз, който гласи: „Повече от един поглед“. И това не е случайно нагласено послание, защото старогръцкият гигант Аргус е въоръжен с много очи и може да прави особено широк подбор. Влизайки в неговата роля, ние искаме да поднасяме хубава литература от различни континенти, времена, направления. Да представяме – е, не точно на олимпийския принцип – както късите, ударни форми на прозата, така и по-обемните, закръглящи се понякога в бляскави саги... Да, има доста празнини за запълване при популяризацията на жанра, но комай от най-голямо наваксване се нуждае съвременната българска фантастика. Тя не се омърси през тоталитарните години и днес заслужава *по-добра* участ: да се издава, за да съществува, и да се чете, за да стопля, да обогатява нашите читателски светове.

А сега нека продължа с малък любопитен цитат. „Ние бързо се преситихме от бума на преводната книжнина и през 1994–1995 г. се

забеляза ренесанс на руската НФ. Откроиха се множество силни, талантиви автори, които пишат не по-лошо от американските...“

Тази информация идва от известния московски критик и библиограф Евгений Харитонов. Макар тук да сме далеч от подобно възраждане, това не значи, че не трябва да работим сърцато за него. Изниква и друг въпрос: с какво бихме могли ние, българите, да бъдем *интересни* на чужбинските издатели и фенове? Можем ли да се хвалим навън, че – да предположим – сме пуснали пълните събрани съчинения на Хайнлайн или пък последната, още топла книга на Майкъл Муркок? И нима американците ще ни напишат, отпечатат, разпространят българските фантастики? В случая, струва ми се, отговорът е кратък по войнишки: „Съвсем не!“

Ако говорим за наши творби, достойни да се превеждат на западни и източни езици, „Десетият праведник“ определено влиза между тях. Любомир Николов¹ е отдавна познат на публиката у нас, а близо 30-годишният му труд в Тера Фантазия е отбелязан с три твърде престижни отличия: „Еврокон“ от Франция '87 (за „Червей под есенен вятър“), „Соцкон“ (първи и последен в Украйна '89 – за цялостен принос) и награда от Съюза на преводачите в България 91 (за епоса „Властелинът на Пръстените“ от Джон Толкин). Дай Боже всекиму толкова пълна кошница.

С четвъртия си поред роман Николов уверено се изкачва през няколко извивки от голямата спирала на въображението и литературното майсторство. Ще се опитам сбито да спомена някои *плюсове* в книгата пред вас, избрана за №1 от новата поредица на „Аргус“.

Особено оригинален модел за близкото бъдеще на Земята, която попада в окото на вселенски циклон. Динамичен сюжет, където не се кръстосват бластери и звездолети, ами се надниква дълбоко в човешката душа. Плътно, живо очертани герои от разни нации (само два примера – Джейн с нефритените очи и полицаят „дракон“ Ален Буше). Остър визуален ефект на присъствие – колко завладяващо, да речем, са описани планинските пейзажи или дирижаблите. Докато четях за тия апарати, имах чувството, че разглеждам под лупа вълшебни, филигранно нарисувани марки...

Тази тъй *актуална* притча за Злото и за спасителното въже на Доброто звучи много по-богато оркестрирана в сравнение с романа „Червей под есенен вятър“. По-сложен е дори синтаксисът на автора, заел се да

1. За повече подробности виж интервюто в края на книгата. – Б.ред.

търси отговори на такива глобални въпроси, които – цитирам го – са „нейде наблизно, току под пръстите на мисълта“.

За финал: добре дошли на малкия остров, наречен „Нова българска фантастика“! Надявам се, че тук нашите писатели ще се усещат като бели хора в собствената си страна и че на вас, читателите, ще ви бъде интересно с тях. Знам, че има готови ръкописи *Made in Bulgaria*, виждал съм ги, общувал съм поне с няколко. Нека се помъчим да преодолеем типично националния си нихилизъм, та островът, за който току-що споменах, с времето да расте. И да се забелязва отдалеч.

КРАЙ

© 1999 Александър Карапанчев

Сканиране, разпознаване и редакция: Mandor, 2009

Издание:

Любомир Николов. Десетият праведник

Роман, първо издание

Издаелство „Аргус“, 1999

Поредица „Нова българска фантастика“ №1

Предговор: Александър Карапанчев

Интервю: Сандро Георгиев

Библиотечно оформление и първа корица: Момчил Митев

ISBN: 954-570-048-3

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10498>]